

Miskolci Járásbíróság 7.
 Az ügy száma: 21.711/2014
 Érkezett: 2016. Szept. 06

Tisztelt Alkotmánybíróság!

Alulírott

[redacted] szám alatti lakos az alábbi

alkotmányjogi panaszt

... /gyűjtőládába / személyesen /
 e-mailen / faxon / hivatali kézbesítéssel / hivatali kapun /
 aláírás:

terjesztem elő jogi képviselőm [redacted] útján.

I.

Kérem, hogy a T. Alkotmánybíróság az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény 43. § (1) és (4) bekezdései alapján a Miskolci Járásbíróság 3.P.21.711/2014/48-II. számú végzésének, valamint a Miskolci Törvényszék 3.Pkf.20.755/2016/3. számú végzésének alaptörvény-ellenességét megállapítani, és a hivatkozott bírói döntéseket megsemmisíteni szíveskedjék.

II.

A Miskolci Járásbíróság 3.P.21.711/2014/48-II. számú végzésével az indítványozó mint felperes által a Magyar Állam alperessel szemben, kártalanítás megfizetése iránt indított pert megszüntette.

Végzésének indokolásában a Bíróság kifejtette, hogy a felperes hivatkozásával szemben a a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (Be.) 583. § (5) bekezdésében foglalt tájékoztatási kötelezettség megsértése (elmulasztása) nem érinti a Be. 583. § (1) bekezdésében írt jogvesztő határidő megkezdődését, így mivel a felperes a keresetet a jogvesztő határidő elteltét követően terjesztette elő keresetét, a Bíróság a pert megszüntette.

A Miskolci Törvényszék 3.Pkf.20.755/2016/3. számú végzésével az elsőfokú végzést helybenhagyta. A Miskolci Törvényszék osztotta a Miskolci Járásbíróság azon álláspontját, mely szerint a jogvesztő határidő nem a tájékoztatás megtörténtétől, hanem a nyomozást megszüntető határozat terhelttel történő közlésétől számítandó.

III.

Az Alaptörvény B cikk (1) bekezdése:

„Magyarország független, demokratikus jogállam.”

Az Alaptörvény IV. cikk (1) és (4) bekezdései az alábbiak:

“(1) Mindenkinek joga van a szabadsághoz és a személyi biztonságához.
 (4) Akinek szabadságát alaptalanul vagy törvénytől korrólatozták, kárának megtérítésére jogosult.”

Az Alaptörvény XXIV. cikkének (1) bekezdése, valamint XXVIII. cikkének (1) bekezdése pedig a következők szerint rendelkezik:

ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG

Ügyszám: 11/1563-el/2016
 Érkezett: 2016. Szept. 13.
 Példány: 3 Kezelőiroda:
 Melléklet: 3x3 + 3 db K

“Mindenkinek joga van ahhoz, hogy ügyeit a hatóságok részrehajlás nélkül, tisztességes módon és ésszerű határidőn belül intézzék. A hatóságok törvényben meghatározottak szerint kötelesek döntéseiket indokolni.”

“Mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, ésszerű határidőn belül bírálja el.”

A Be. 583. § (1) és (5) bekezdései:

“583. § (1) A terhelt a nyomozást megszüntető határozat, a jogerős felmentő ítélet, a jogerős megszüntető végzés, az 580. § (1) bekezdés III. pontja és (2) bekezdése szerinti bűnösséget megállapító ítélet, a rendkívüli jogorvoslat eredményeképpen hozott jogerős határozat vele történő közlésétől számított hat hónapon belül terjeszthet elő kártalanítási igényt. E határidő elmulasztása jogvesztő.”

“583. § (5) A terheltet kártalanítási igényének jogalapjáról, az igény érvényesítésének határidejéről, a határidő kezdő időpontjáról és a határidő elmulasztásának jogvesztő jellegéről az (1) bekezdés szerinti határozat közlésével egyidejűleg tájékoztatni kell.”

IV.

Az Alkotmánybíróság 104/2009 (X. 30.) AB határozatával (Abh.) megállapította, hogy az Országgyűlés mulasztásban megnyilvánuló alkotmány sértést idézett elő azáltal, hogy a Be. “583. §-ában nem rendelkezett az ügyészt és a bíróságot terhelő tájékoztatási kötelezettségről a terhelt kártalanítási igényének jogalapja, az igény érvényesítésének határideje, és a határidő kezdő időpontja tekintetében”.

Az Abh. indokolásában jogszabály korábbi állapotával (amelyből az (5) bekezdés még hiányzott) kapcsolatban kifejtésre került, hogy “a kártalanítási igény keletkezéséről, és az igény érvényesítés határidejéről történő tájékoztatás elmaradása alkotmányellenes helyzethez, az Alkotmány rendelkezéseiből levezethető kártalanítási igény elvesztéséhez vezethet”.

Az Abh. indokolásában rögzítésre került még, hogy “a terhelt jogaira megállapított rendelkezések érvényesek a kártalanításra jogosult személyekre is. A Be. 43. § (2) bekezdése f) pontja a terhelt jogaként fogalmazza meg, hogy a büntetőeljárás jogairól és kötelességeiről a bíróságtól, az ügyésztől és a nyomozó hatóságtól felvilágosítást kapjon”. Ugyanitt az Abh. a következőket tartalmazza: “Miután nem csupán a terhelt szorosán vett büntetőeljárás jogairól, hanem az állammal szemben a határozattal keletkező reparációs igényről és érvényesítése feltételeiről van szó, a speciális tartalmú tájékoztatási kötelezettség előírásának hiánya alkotmányellenes helyzethez: a kártalanítás elmaradásához, a szabadságtól való megfosztás alkotmányossága által megkívánt arányossági feltétel gyakorlati meghiúsulásához vezethet”.

Az Abh.-ban az Alkotmánybíróság tehát megfogalmazta azt az igényt, hogy az eljáró hatóság a terheltet a kártalanítási igényének jogalapja, az igény érvényesítésének határideje, és a határidő kezdő időpontja tekintetében tájékoztatni legyen köteles.

Az Országgyűlés az Abh. rendelkezéseinek eleget téve egészítette ki a Be. 583. §-át az (5) bekezdéssel, amely előírja az eljáró hatóságok részére, hogy a “A terheltet kártalanítási igényének jogalapjáról, az igény érvényesítésének határidejéről, a határidő kezdő időpontjáról

és a határidő elmulasztásának jogvesztő jellegéről az (1) bekezdés szerinti határozat közlésével egyidejűleg tájékoztatni kell.”

V.

A jelen ügyben a felek, és az eljáró Bíróságok által sem vitatottan az előírt tájékoztatás teljes mértékben elmaradt.

Az indítványozó az elsőfokú eljárás során részletesen kifejtette azon álláspontját, mely szerint az Alkotmánybíróság előírásának, így a jogalkotó szándékának figyelembe vételével a Be. 583. § (5) bekezdése a nyomozást megszüntető határozat vonatkozásában csak akként értelmezhető, hogy amennyiben a határozatot írásban közölték (kézbesítették), úgy annak szükségképpen tartalmazni kell a tájékoztatást is, azt a határozatban, írásban kell feltüntetni. Amennyiben a határozat azt nem tartalmazza, az jogellenes, így közöltnek – a terhelt kártalanítási igényének jogalapja, az igény érvényesítésének határideje, a határidő kezdő időpontja és a határidő elmulasztásának jogvesztő jellege tekintetében - nem minősülhet.

A jogalkotó egy olyan rendszert kívánt létrehozni, amely az állami szervek jogkövető magatartását adótnak, és nyilvánvalónak véve ad garanciát a terheltnek arra nézve, hogy kárának megtérítését az államtól követelhesse. Ez a jogkövető magatartás (garancia) a Be. 583. § (5) bekezdésében megjelölt tájékoztatási kötelezettség betartása annak érdekében, hogy a terhelt ne kerülhessen olyan helyzetbe, amelynek során önhibáján kívül mulaszt határidőt, és ezzel kártalanításhoz való joga elenyészik. A hatóságok a jogszabályellenes mulasztásukkal nem okozhatnak hátrányt az igény érvényesítésének jogosultja (a terhelt) számára.

Az indítványozó az elsőfokú eljárás során hivatkozott arra is, hogy mivel a megszüntető határozat a szükséges és előírt tájékoztatást nem tartalmazta, valamint az előírt tájékoztatás más módon sem történt meg, a határozat önmagában alkalmatlan volt arra, hogy az igényérvényesítésre előírt határidőt megindítsa. Az indítványozó álláspontja szerint az Abh. szövegezéséből egyértelműen következik: a jogvesztő határidő csak abban az esetben vehető figyelembe, amennyiben az előírt tájékoztatás ténylegesen megtörténik hiszen ellenkező esetben ugyanaz az alaptörvény-ellenes helyzet áll elő, mint amelyet az Abh. is részletez.

Az ügyben természetesen felmerült annak lehetősége is, hogy az indítványozónak a tájékoztatás elmaradásából eredő kártérítési igényt kellene érvényesítenie a határozatot meghozó hatósággal szemben. Ez a jogi álláspont az indítványozó szerint azonban téves. A kártérítési igénynek ugyanis magára, az elmulasztott határidő miatt érvényesíthetetlen kártalanítás összegére kellene vonatkoznia, amely követelés értelemszerűen az “árnyékper” lefolytatásához vezetne, tehát a kártérítési perben kellene megvizsgálni egy másik per esetleges kimenetelét. Erre azonban a bírói gyakorlat és a hatályos jogszabályok alapján nincs lehetőség, így a hiányos határozatot meghozó hatósággal szemben az igény érvényesítése nem lehetséges.

Rendkívül fontos a jelen ügyben az is, hogy a tájékoztatás elmulasztásával a fent kifejtettek okán a végrehajtó hatalom “megkerülheti” a kártalanítási kötelezettséget, hiszen ha a tájékoztatás elmulasztása esetén is megkezdődik, és esetlegesen letelik a jogvesztő határidő, a kártalanítás érdekében megindított eljárások nagyobb eséllyel fognak a jelen ügghöz hasonlóan végződni. Ez a magatartás pedig nyilvánvalóan visszaélészerű, amelyet a végrehajtó hatalom semmilyen körülmények között nem gyakorolhat.

A fentiek alapján egyértelmű, hogy a Miskolci Járásbíróság 3.P.21.711/2014/48-II. számú végzése, valamint az azt helybenhagyó, a Miskolci Törvényszék által meghozott 3.Pkf.20.755/2016/3. számú végzés az Alaptörvény B cikk (1) bekezdésébe, IV. cikk (4) bekezdésébe, az Alaptörvény XXIV. cikkének (1) bekezdésébe és XXVIII. cikkének (1) bekezdésébe ütközik.

VI.

A fentiek szerint alaptörvény-ellenes döntés az indítványozó álláspontja szerint sérti az indítványozónak az Alaptörvény IV. cikkének (4) bekezdésében, XXIV. cikkének (1) bekezdésében és XXVIII. cikkének (1) bekezdésében meghatározott jogait.

Az Alaptörvény IV. cikke:

“(4) Akinek szabadságát alaptalanul vagy törvénytől kórálózták, kárának megtérítésére jogosult.”

Figyelemmel arra, hogy bár az Alkotmánybíróság az Abh.-ban kifejtette, hogy a tájékoztatás elmaradása (ugyan az Abh.-ban meghatározott esetben a jogszabályi előírás hiánya jelentette a problémát) alaptörvény-ellenes helyzetet eredményezhet, a jelen ügyben ugyanaz a helyzet állt elő annak ellenére, hogy az Országgyűlés az akkori alkotmányjogi problémát a jogalkotás keretében orvosolta. Nyilvánvaló, hogy amennyiben már a jogalkotás körében felmerült a jelen helyzet potenciális alaptörvény-ellenessége, úgy amikor ez a probléma konkrétan jelentkezik egy adott eljárásban, úgy maga az adott eljárás is alaptörvény-ellenesnek minősül, s mint ilyen, az indítványozó fent megjelölt jogát sérti azzal, hogy kizárja a kártalanítás lehetőségét.

Az Alaptörvény XXIV. cikkének (1) bekezdése szerint *“Mindenkinek joga van ahhoz, hogy ügyeit a hatóságok részrehajlás nélkül, tisztességes módon és ésszerű határidőn belül intézzék. A hatóságok törvényben meghatározottak szerint kötelesek döntéseiket indokolni.”*

Az a fent részletezett eljárás, mely szerint az állami végrehajtó hatalom (a nyomozó hatóság) a szükséges, jogszabály és a korábbi Abh. által is kötelezőnek minősített tájékoztatást elmulasztja, és ezzel kizárja a jogérvényesítésből az indítványozót, értelemszerűen nem felel meg a hatóságok részére előírt, tisztességes és részrehajlás-mentes eljárás követelményének. Pontosán a fenti követelmények azok, amelyek miatt a tájékoztatást meg kellett volna tennie a nyomozó hatóságnak, és pontosan ezen követelmények alapján került kialakításra az indítványozó azon jogi álláspontja, mely szerint a jogszabálynak meg nem felelő eljárás nem alkalmas a jogvesztő határidő megindítására.

Az Alaptörvény XXVIII. cikkének (1) bekezdésében hasonló jog kerül megfogalmazásra, ehelyütt a bíróságok felé támasztva elvárásokat:

“Mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, ésszerű határidőn belül bírálja el.”

Értelemszerű, hogy a tisztességes eljárás követelményének semmiben sem felel meg a jelen ügy, hiszen az eljáró Bíróságok azon alaptörvény-ellenes hatósági eljárást verifikáltak, amelynek kiküszöbölésére egyébként a korábbi Abh. is hivatott volt. Megjegyzem, az elsőfokú Bíróság azon eljárása, amelyben a Bíróság részletes bizonyítást vett fel a tényállás

vonatkozásában, majd a későbbiekben, amikor az ügy ítéletre érett, egy olyan végzéssel szünteti meg a pert, amelyet már a per első tárgyalásán is meghozhatott volna, szintén sérti az indítványozó fenti jogát.

VII.

A fent előadottakat összefoglalva az indítványozó álláspontja szerint mind a Miskolci Járásbíróság, mind pedig a Miskolci Törvényszék alaptörvény-ellenes, a jogbiztonság és a tisztességes eljárás követelményeinek meg nem felelő eljárást követően hozott olyan döntést, amely

- az Alaptörvény B cikk (1) bekezdésébe, IV. cikk (4) bekezdésébe, az Alaptörvény XXIV. cikkének (1) bekezdésébe és XXVIII. cikkének (1) bekezdésébe ütközik (így alaptörvény-ellenes), és
- sérti az indítványozónak az Alaptörvény IV. cikkének (4) bekezdésében, XXIV. cikkének (1) bekezdésében és XXVIII. cikkének (1) bekezdésében meghatározott jogait.

A Miskolci Törvényszék végzését az indítványozó jogi képviselője 2016. július 4. napján vette kézhez.

A Miskolci Törvényszék végzése ellen fellebbezésnek nincs helye.

A T. Alkotmánybíróság hatáskörét az indítvány elbírálására, valamint az indítványozó jogosultságát az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja, az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény 27. § a) és b) pontjai alapozzák meg.

Az ügyben perújítás, vagy egyéb jogorvoslati eljárás nincs folyamatban.

Az indítványozó az indítványban szereplő személyes adatai nyilvánosságra hozatalához nem járul hozzá.

Mindezek alapján kérem, hogy a T. Alkotmánybíróság a hivatkozott döntések alaptörvény-ellenességét, valamint az indítványozó Alaptörvényben foglalt jogainak megsértését megállapítani, és azokat megsemmisíteni szíveskedjék.

Tisztelettel csatolom:

- a Miskolci Járásbíróság 3.P.21.711/2014/48-II. számú végzését másolati példányban,
- a Miskolci Törvényszék 3.Pkf.20.755/2016/3. számú végzését másolati példányban.

Budapest, 2016. szeptember 2.

Tisztelettel:

